

Latopisy Akademii Supraskiej

11

 OIKONOMOS

 AKADEMIA SUPRASKA

Latopisy Akademii Supraskiej

11

Dzieci

w kulturze duchowej Prawosławia

Pod redakcją

Alicji Zofii Nowak i Marzanny Kuczyńskiej

Białystok–Kraków 2020

Rada Naukowa

JE Jakub (Kostiuczuk) Prawosławny Arcybiskup Białostocki i Gdański,
ks. Henryk Paprocki (Warszawa), Natalia N. Zapolskaja (Moskwa),
Dragiša Bojović (Niš), Sergejus Temčinas (Wilno),
Antoni Mironowicz (Białystok), Aleksander Naumow (Wenecja–Supraśl)

Kolegium Redakcyjne

ks. Jarosław Józwik (redaktor naczelny), Marzanna Kuczyńska,
Alicja Z. Nowak, Jakub Oniszczyk (sekretarz)

Recenzenci

prof. zw. dr hab. Teresa Chynczewska-Hennel
ks. dr hab. prof. UwB Marek Ławreszuk,
dr hab. prof. UJ Jan Stradomski

Adres Redakcji

Fundacja „Oikonomos”
ul. Św. Mikołaja 5, 15-420 Białystok
e-mail: fundacja@oikonomos.pl

© Copyright by Fundacja „Oikonomos”, 2020
© Copyright by Wydawnictwo «scriptum», 2020

Projekt okładki

Jarosław Charkiewicz

Opracowanie graficzne, dtp

Tomasz Sekunda (Wydawnictwo «scriptum»)

ISSN 2082-9299

ISBN 978-83-66812-17-8

Wydawca

Wydawnictwo «scriptum»

Druk i oprawa

ORTHDRUK Sp. z o.o., Białystok

Spis treści

Od redakcji	7
Aleksander Naumow Dzieci w kulturze duchowej prawosławia: wprowadzenie	9
Ivan N. Petrov Cerkiewnosłowiańskie określenia dzieci i osób młodych w wybranych źródłach leksykograficznych.....	17
Сергей Темчин Свв. Борис и Глеб и Вифлеемские младенцы: между языком и литературой	29
Мария Спасова Децата в <i>Книгата Григорий Цамблак</i> – божествен промисъл и святост.....	43
Мария Шнитер Съмръть мѣлнцемъ ѿрада и покои кєсть – чинѣтъ за младенческо погребение – един опит за литургичен и антропологически анализ	63
Alicja Z. Nowak Myśl pedagogiczna w prawosławnych drukach XVI–XVII wieku w metropolii kijowskiej – wybrane przykłady.....	77
Biskup Andrzej (Borkowski) Cele edukacyjne i wychowawcze nauczania religii prawosławnej w szkołach w latach 1918–1932.....	89
Agnieszka Groniek Obrzezanie Jezusa w Kościele wschodnim dawnej Rzeczypospolitej. Święto, treść, ikonografia.....	105

Галіна Флікоп-Світа Асаблівасці іканаграфіі абразоў <i>Нараджэнне Багародзіцы</i> XV–XVIII стст. на Заходнім Палесці	127
Aleksandra Sulikowska-Bełczowska Zabójstwo carewicz Dymitra. Śmierć dziecka jako ofiara w rosyjskiej ikonografii XIX stulecia.....	153
Jarosław Charkiewicz Cuda z dziećmi w Ewangelii	175
Anna Siemieniec Przedstawienia dzieci w ikonografii witraży Adama Stalony-Dobrzańskiego	189
Hieromnich Pantelejmon (Karczewski) Obraz świętych dzieci-męczenników w prawosławnej hymnografii.....	207
Ewa Zalewska Święta Tekla – ikonografia i miejsce świętej w historii Kościoła.....	223
Mniszka Nikołaja (Aleksiejuk) Nienarodzone dzieci – świętość życia poczętego. Aspekt teologiczny i moralny aborcji	241

Debiuty

Jakub Sobczak Motyw dziecka w prawosławnej ikonografii Chrystusa i Bogurodzicy – historia i podstawy teologiczne (wybrane przykłady dzieł)	253
--	-----

Źródła i konteksty

Życie i męczeństwo świętego Gabriela młodzieńca	265
Antoni Mironowicz Cerkiew prawosławna w dobrach zabłudowskich w XVII i XVIII wieku.....	275
Informacja Instytutu Pamięci Narodowej.....	297
Jerzy Uścińowicz Św. Męczennicy Marii – wieczny spoczynek, pamięć i modlitwa.....	301

Od redakcji

Bieżący numer *Latopisów Akademii Supraskiej* wychodzi w roku dwóchsetnego jubileuszu kanonizacji Gabriela Młodzieńca oraz siedemdziesiątej piątej rocznicy męczeńskiej śmierci prawosławnych mieszkańców powiatu Bielsk Podlaski, wyniesionych na ołtarze w 2020 roku przez Polską Cerkiew Prawosławną (w tym kilkoro dzieci i młodzież). Upamiętnione zostało także 600-lecie śmierci wybitnego metropolity kijowskiego – Grzegorza (Cambłaka).

Tom poświęcony jest szeroko rozumianej problematyce dziecięcej i młodzieżowej. Artykuły noszą charakter języko-, literaturo- i religioznawczy, kilka dotyczy ikonografii. Tematyka szczegółowa obejmuje literaturę biblijną związaną z dziećmi, kwestie terminologii, hagiologii, dydaktyki religii oraz wizerunków dziecięcych w sztuce wczesnochrześcijańskiej i prawosławnej. Część studiów przybliży tajniki obrzędów liturgicznych dedykowanych dzieciom w Kościele wschodnim.

W tym numerze wyodrębniony został dział *Debiuty*, gdzie publikowane są pierwsze prace badawcze młodych adeptów nauki, a także dział *Źródła i konteksty*, zawierający materiały dokumentalne wraz z sytuującymi je historycznie opracowaniami naukowymi.

W ramach postępującego aktualnie otwierania się nauki na pozauniwersytecką przestrzeń publiczną udział w tomie wzięli nie tylko pracownicy akademicki z różnych ośrodków krajowych i zagranicznych, lecz również badacze spoza instytucji naukowych.